Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Tergulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Tergulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVI.

„Gazeta" ese în fiă-care-ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Tergulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 209. Braşovŭ, Mercurĭ, 22 Septemvre (4 Octomvre) 1893.

Luptele Boemilorŭ.

Braşovŭ, 21 Septemvre v.

Peste o săptămână se va redeschide parlamentulŭ central din Viena şi între cele dintêi agende ale lui va fi discusiunea asupra stărei esceptionale, ce a întrodus'o guvernulŭ în Boemia şi prin care situaţiunea politică internă a Austriei a devenitŭ atâtŭ de încordată.

Nu se scie încă ce atitudine vorŭ observa deputaţii cehĭ în camera din Viena. Se vorbesce, că Cehii tinerĭ arŭ fi decişĭ a face obstrucţiune parlamentară şi a respunde astfelŭ la proclamarea stării esceptionale pentru Praga şi jurŭ. Unele foi mai lăţescŭ faima, că deputaţii cehĭ din cameră arŭ avé de gândŭ a face eventualŭ şi oposiţiune pasivă şi a părăsi cu toţii parlamentulŭ.

Manifestulŭ Cehilorŭ tinerĭ, ce a fostŭ de multŭ anunţatŭ, şi dela care s'aştepta s'aducă óre-care lumină asupra decisiunilorŭ, ce le-a luatŭ partida conducĕtóre a Cehilorŭ, încă nu s'a publicatŭ, dér din câte au transpiratŭ despre cuprinsulŭ lui, nu resultă alta, decâtŭ că ei suntŭ decişĭ a face şi în viitorŭ regimului de faţă oposiţiune pe faţă şi energică.

Acestŭ manifestŭ, prin care Cehii voiescŭ sĕ protesteze în contra mĕsurilorŭ despotice ale ministerului Taaffe, se vede, că a ajunsŭ, mai 'nainte de a fi publicatŭ, la cunoscinţa fóiei parisiene „Temps", care îi face o critică nu prea măgulitóre, ḑicêndŭ că nu ar fi destulŭ de dibaciu formulatŭ şi că nu indică nicĭ o liniă de conduită, care ar puté sĕ scótă cestiunea boemă din cerculŭ viţiosŭ, în care se află de doi anĭ şi mai bine.

Numitulŭ ḑiarŭ constată, că contele Taaffe a făcutŭ o mare greşélă, când la tratările de împăciuire din Viena n'a învitatŭ şi pe Cehii tinerĭ, căcĭ trebuia sĕ scie, că o învoire făcută numai între Cehii bĕtrânĭ şi între Germanĭ va fi unŭ copilŭ născutŭ mortŭ. Dér şi Cehii tinerĭ, ḑice, au greşitŭ, căcĭ ei trebuiau sĕ manevreze pe acelaşŭ terenŭ parlamentarŭ, ca contrarii lorŭ germanĭ, sĕ opereze cu înţelepciune şi cu perseveranţă şi sĕ fiă cu multă răbdare. Ei însĕ au despreţuitŭ pe contrarĭ, credêndŭ, că au de a face numai cu politica unui ministru.

„Temps" critică mai departe atitudinea Cehilorŭ tinerĭ, pentru că n'au umblatŭ sĕ câştige votulŭ nobilimei şi alŭ marilorŭ proprietarĭ, dintre carĭ cea mai mare parte s'au pronunţatŭ şi ei în dietă contra punctaţiunilorŭ dela Viena şi carĭ suntŭ fórte puternicĭ şi ar fi pututŭ sĕ afle ascultare la guvernŭ şi la împĕratulŭ. Pe aceştia ei iau instrăinatŭ şi „acestui singurŭ votŭ, care puté fi ascultatŭ, ei au substituitŭ strigătele de stradă".

Nu voimŭ sĕ cercetămŭ aicĭ întru câtŭ părerea acésta a fóiei francese este independentă, séu este influinţată de informaţiunĭ unilaterale ce le-a primitŭ. Amŭ relevat'o numai, pentru-că ea cuprinde împutările capitale, ce li se facŭ Cehilorŭ tinerĭ şi din partea conaţionalilorŭ lorŭ din partida Cehilorŭ bĕtrânĭ.

Este tristŭ, că tocmai în momentele aceste grave se simte aşa de tare lipsa unei solidarităţĭ strînse între partidele cehice. Se ridică cu dreptŭ cuvêntŭ vocĭ, carĭ cerŭ concentrarea tuturorŭ puterilorŭ şi cooperarea tuturorŭ partidelorŭ pentru înfruntarea periculelorŭ. Acésta ar fi nu numai de doritŭ, dér neapĕratŭ de lipsă, pentru ca cestiunea boemă sĕ iésă la limanŭ.

Cum sĕ se facă însĕ acésta concentrare şi cooperare? Aicĭ e greutatea. Cehii bĕtrânĭ se plângŭ, că Cehii tinerĭ înţelegŭ sub cooperare, ca toţĭ sĕ se supună dictatului lorŭ şi acésta nu-o vorŭ cei dintâi una cu capulŭ, susţiindŭ că direcţia politică a cestorŭ din urmă s'ar fi doveditŭ a fi greşită.

Cehii tinerĭ, se 'nţelege, nu rĕmânŭ datorĭ cu rĕspunsulŭ şi aşa animosităţile se continuă între cele două partide cehice, ceea ce este unŭ mare rĕu pentru causa boemă.

Patriotismul Cehilorŭ însĕ va trebui sĕ învingă şi credemŭ că va şi învinge tóte pedecile în faţa periculelorŭ, de carĭ este ameninţată aḑĭ Boemia.

Probabilŭ că va urma în curêndŭ unŭ regimŭ polonezŭ-germanŭ în Austria, cum a ḑisŭ deputatulŭ Eim către corespondentulŭ unui ḑiarŭ rusescŭ, şi acesta va fi semnalulŭ celŭ mai puternicŭ pentru strînsa raliare a tuturorŭ partidelorŭ cehice.

Câtŭ pentru starea esceptională acelaşŭ deputatŭ a ḑisŭ, că nu s'aşteptă ca ea sĕ aibă acelea-şĭ urmărĭ, carĭ le-a avutŭ starea de asediu dela 1869, nu s'aşteptă că va aduce cu sine recunóscerea dreptului publicŭ boemŭ, dér „situaţiunea politică în Boemia şi în Austria se va îmbunătăţi fără îndoiélă, décă poporulŭ cehŭ va suporta acésta nouă încercare cu demnitate".

De acéstă părere suntemŭ şi noi. Nu se póte, ca luptele resolute ale Cehilorŭ sĕ n'aibă în cele din urmă unŭ resultatŭ favorabilŭ pentru Boemia şi pentru soluţiunea cestiunei naţionalităţilorŭ în Austria şi în întréga monarchiă.

CRONICA POLITICA

— 21 Septemvre.

Ḑiarulŭ *„Politik"* publică o corespondenţă din Viena, care se ocupă cu cestiunea trientină. Cestiunea acésta — ḑice corespondenţa amintită — în sesiunea viitóre se va aduce în óre care formă pe tapetŭ. In care formă însĕ, nu sciu nicĭ chiar aceia, carĭ plănuiescŭ a o aduce în discusiune. Nu e sigurŭ, ba nicĭ nu e probabilă, că óre succede-le-va a aduna atâtea voturĭ, câte suntŭ necesare pentru unŭ proiectŭ. Din stânga póte că va subscrie Dr. *Kronawetter* şi póte Pernestoffer, ér în drépta în casulŭ celŭ mai favorabilŭ *2—3 Românĭ.* Contele *Taaffe*, care însuşĭ a fostŭ locţiitorŭ în Tirolŭ, nu vré sĕ scie nimica de o împărţire a ţĕrii, séu de o autonomiă mai largă a Trientului. Acésta, se înţelege, nu eschide împlinirea unorŭ pretensiunĭ administrative ale Italienilorŭ. De faptŭ esistă deja în Trientŭ unŭ despărţĕmêntŭ propriu alŭ locţiitoriei, dér concesiunile administrative încă nu suntŭ autonomia politică, pe care o cerŭ Trientinii. Unŭ Trientŭ politicŭ-autonomŭ, cu o dietă în miniatură, ar conduce numai la confusiunĭ internaţio-

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Unulŭ pentru altulŭ.

Naraţiune de François Coppée.

Inainte cu ḑece anĭ elŭ fù întâia óră arestatŭ pentru vagabundagiu şi elŭ ḑise la interogatoriu următórele către judecătorŭ:

„Mĕ chiamă Franciscŭ Leture şi de unŭ jumĕtate de anŭ slujescŭ la unŭ cântăreţŭ de strade, trebuindŭ sĕ cântŭ totdéuna împreună cu elŭ şi apoi sĕ strigŭ refrenulŭ: „Cumpĕraţĭ nouĕle cântece! Costă nu mai două parale!" Deórece însĕ mĕ totŭ bătea, am fugitŭ dela elŭ şi aşa m'a aflatŭ poliţia pribegindŭ prin şanţurile oraşului. Mama mea a fostŭ o harnică spălătorésă în Montmartre, unde câştiga mulţĭ banĭ, pentru că avea sĕ spele pentru chelnerĭ. Dumineca trebuia sĕ mĕ culcŭ de vreme, pentru că ea totdéuna mergea la jocŭ, dér peste săptĕmână mĕ trimetea la şcólă la surorile de caritate. In urmă mama mea s'a măritatŭ după unŭ poliţistŭ, şi atuncĭ nu mai mergea nicĭdecum, pentru-că elŭ o aţiţa mereu în contra mea. Nu-i mirare dér, că am fugitŭ de acasă şi petreceamŭ tótă ḑiulica la comedianţii de pe piaţa Clichy. Scurtŭ timpŭ după acesa tatălŭ meu vitregŭ îşĭ pierdù postulŭ, éră mama mea muşterii, până în cele din urmă ea murì de oftică în spitalŭ. Fi-voiu băgatŭ în închisóre, domnule jude?"

Feciorașulŭ cu fruntea mică şi cu ochii împungătorĭ vorbea cu atâta cinismŭ, ca unŭ omŭ mare.

Deórece nu-lŭ reclamase nimenĭ, l'au băgatŭ în institutulŭ pentru tinerii scăpătaţĭ. Era leneşŭ, certăreţŭ, şi nedibaciu, şi aşa n'a învĕţatŭ alta, decâtŭ a împleti scaune. Din fatalitate elŭ a trebuitŭ sĕ iasă cu 17 anĭ din acelŭ institutŭ şi curêndŭ se întêlni pe stradele parisului cu camaraḑii sĕi destrămaţĭ, aşa că după câteva lunĭ a fostŭ éråşĭ arestatŭ, pentru-că furase dintr'unŭ galantarŭ o păreche de ghete. A fostŭ condamnatŭ la unŭ anŭ închisóre şi fù internatŭ în St. Pelagie, unde trebuia sĕ curețe cismele arestanţilorŭ politicĭ.

După ce şi împlinì pedépsa, retăcea din nou pe stradele Parisului, fiindŭ mereu observatŭ de poliţiă, ca unŭ cărăbuşŭ, pe care unŭ copilŭ îlŭ ţine legatŭ de aţă. Era unul din acei fugarĭ rĕtăcitorĭ şi fricoşĭ, pe carĭ legea aci îi arestéză, aci îi liberéză, cum aruncă unŭ pescuitorŭ platonicŭ unŭ pesce în laculŭ sĕu, ca sĕ ne se descopuleze. Aşa o duse Leture, până ajunse la miliţiă. Cine scie, décă onórea militară şi disciplina nu l'ar fi mântuitŭ. Când a fostŭ aflatŭ în societatea unorŭ vagabunḑĭ, carĭ buzunăreau pe beţivĭ, elŭ susţinù energicŭ, că nu este vinovatŭ; dér viaţa lui anterióră mărturisea în contra lui şi a fostŭ trimisŭ pe trei anĭ la Palissy. Aicĭ era ocupatŭ cu confecţionarea de jucării pentru copii, aşa că timpulŭ îi trecù iute. Abia îşĭ recâştigă însĕ libertatea, şi fù éråşĭ prinsŭ la unŭ furtŭ de nópte cu spargere, care crimă a trebuitŭ sĕ o plătéscă cu închisóre grea de cincĭ anĭ.

In Toulon, unde cu-o ghulea, ce i era acăţată de unŭ piciorŭ, trebuia sĕ sĕvêrşéscă muncă grea în portŭ, petrecù elŭ cincĭ teribile verĭ şi iernĭ. Liberatŭ şi de aicĭ, a lucratŭ câtva timpŭ la rîu în Vernau, s'a strecuratŭ apoi de sub ochii poliţiei şi s'a reîntorsŭ, ca vagabundŭ, în Parisŭ.

Avea 45 de francĭ în busunarŭ şi deórece în cursulŭ timpului vechii sĕi camaraḑĭ se împrăştiară, elŭ a pututŭ intra uşorŭ ca chiriaşŭ la o femeiă bĕtrână, căreia i a spusŭ, că este marinarŭ şi că la unŭ naufragiu şi-a pierdutŭ tóte hârtiile; acum îşĭ caută unŭ altŭ câştigŭ.

Faţa sa arsă de sóre, mânile sale ce erau scorţóse de multă muncă precum şi anumite espresiunĭ de marinarŭ, ce le învĕţase la Toulon, confirmau adevĕrulŭ povestirei lui. Când, într'o ḑi, cuteză a face o plimbare pe strade, ajunse până la Montmartre şi reminiscinţele din copilăria lui îlŭ făcură sĕ se opréscă la uşa scolii surorilorŭ de caritate, unde a fostŭ învĕţatŭ sĕ citéscă. Findcă căldura era mare, uşa a fostŭ deschisă, aşa că i a fostŭ uşorŭ sĕ arunce o privire în interiorulŭ şcólei. Nimicŭ nu s'a fostŭ schimbatŭ, nicĭ zugrăvéla păreţilorŭ, nicĭ crucifixulŭ, nicĭ mobilele şi recuisitele. Deodată cetì sentinţa, ce era cu litere de aurŭ de-asupra uşei:

„Unŭ păcătosŭ, care se pocăesce, face mai mare bucuriă în ceriu, ca 99 de dreptĭ".

Acuma de sigurŭ era o pausă pentru recreare, căcĭ învĕţătorulŭ nu mai şede pe catedră, ci la o masă, unde părea că istorisesce ceva şcolarilorŭ atenţĭ. Cu câtă bunăvoinţă privea învĕţătorulŭ la şcolarĭ şi